

سورة الحزین المرحوم

مجموعه سوالات طبقه بندی شده
آیین دادرسی مدنی

تدوین: رضا زندهگل
وکیل پایه یک دادگستری

نشر تندیس زرین

تندیس
زرین

سرشناسه	■	زندہ گل، رضا، ۱۳۶۷ -
عنوان قرارداد	■	ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	■	مجموعه سوالات طبقه بندی شده آیین دادرسی مدنی / تدوین رضا زندہ گل
مشخصات نشر	■	تهران: تندیس زرین، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	■	۴۹۸ ص.
شابک	■	۹۷۸-۶۲۲-۸۱۴۶-۰۲-۷
وضعیت فهرست نویسی	■	فیبا
موضوع	■	آیین دادرسی مدنی -- ایران -- آزمون ها و تمرین ها (عالی) Civil procedure -- Iran -- Examinations, questions, etc. (Higher)
		دانشگاه ها و مدارس عالی -- ایران -- آزمون ها Universities and colleges --Iran -- Examinations
		آزمون دوره های تحصیلات تکمیلی -- ایران Graduate Record Examination -- Iran
رده بندی کنگره	■	KMH۱۷۱۰ :
رده بندی دیویی	■	۳۴۷/۵۵۰۷۶ :
شماره کتابشناسی ملی	■	۹۳۷۷۹۵۵ :
اطلاعات رکورد کتابشناسی	■	فیبا :

نام کتاب	■	مجموعه سوالات طبقه بندی شده آیین دادرسی مدنی
ناشر	■	تندیس زرین
تدوین	■	رضا زندہ گل
نوبت و سال چاپ	■	اول - ۱۴۰۳
شمارگان	■	۱۰۰ :
شابک	■	۹۷۸-۶۲۲-۸۱۴۶-۰۲-۷ :

 دفتر انتشارات و مرکز پخش: ۰۲۱-۶۶۹۸۱۰۵۱
 nashretandisezarin
 www.tandisezarin.com
 nashretandisezarin@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته حقوق یکی از پرطرفدارترین و جذاب‌ترین رشته‌های دانشگاهی در کشور می‌باشد، این رشته بسیار گسترده است و جنبه‌ها و ابعاد مختلف زندگی بشر را در سطح خرد و کلان دربر می‌گیرد و همه افراد به گونه‌های مختلف به دانش حقوق نیازمندند و از آن بهره می‌برند.

مدرسه حقوق در سال ۱۲۹۸ در ایران زیر نظر وزارت عدلیه تأسیس شد و به آموزش حقوق می‌پرداخت. در سال ۱۳۱۳ شمسی با تأسیس دانشگاه تهران، مدرسه حقوق با مدرسه تجارت و مدرسه سیاسی تلفیق شد و دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی را به وجود آورد. مجدداً در سال ۱۳۴۰ شمسی نام این دانشکده تغییر کرد و به دانشکده حقوق و علوم سیاسی تبدیل شد و تا به امروز تحت همین عنوان دانشجو می‌پذیرد. علاوه بر این به تدریج، رشته حقوق در دانشگاه‌های مختلف کشور گسترش یافت و تدریس می‌شود.

رشته حقوق ناظر بر تمام روابط اجتماعی مردمان یک سرزمین است که آثار حقوقی دارد. روابط اجتماعی شامل دایره گسترده‌ای از ارتباطات می‌شود. در واقع حقوق قوانین و مقررات ناظر بر همه این رابطه‌هاست. ارتباطاتی چون ارتباط بین دولت و مردم، ارتباط میان مردم، ارتباط میان دولت‌ها، ارتباط میان قوای سه‌گانه و ... موضوع رشته حقوق است. حقوق به موضوعاتی مثل مالکیت، قراردادها، مسئولیت‌های اشخاص، قواعد مربوط به ارث، وصیت، ولادت، اقامتگاه اشخاص، مسئولیت‌های ناشی از حوادث و ... می‌پردازد.

با وجود گستردگی رشته حقوق، دانشجویان نیاز به مطالب و منابع روزآمد جهت تناسب و همسویی با مطالب حقوقی داشته بنابراین ضرورت و نیاز دانشجویان به بروزترین و روزآمدترین منابع و کتب حقوقی، امری اجتناب‌ناپذیر می‌باشد.

در همین راستا انتشارات تندیس زرین مفتخر است به‌عنوان انتشاراتی پیش‌آمد در زمینه نشر و انتشار کتب حقوقی موردنیاز جامعه حقوقی علی‌الخصوص دانشجویان حقوق در زمینه منابع آزمون‌های وکالت، قضاوت، سردفتری، مشاوران حقوقی، کارشناسی ارشد، کارشناسان رسمی، اختبار، داوری و ... گام بردارد. همچنین امید است که این انتشارات با تدوین و انتشار منابع و کتب حقوقی، سهمی هرچند کوچک در گسترش علم و آگاهی حقوقی در جامعه را داشته باشد.

تندیس زرین مبتکر برترین شیوه‌های مطالعاتی است که در فهم سریع تر مطلب کمک بسزایی دارد.

سوالات

- باب اول- کلیات، در صلاحیت دادگاهها..... ۷
- باب دوم- وکالت در دعاوی..... ۲۳
- باب سوم- دادرسی نخستین..... ۳۰
- باب چهارم- تجدیدنظر..... ۱۲۱
- باب پنجم- فرجام خواهی..... ۱۳۷
- باب ششم- مواعد..... ۱۵۸
- باب هفتم- داورى..... ۱۵۹
- باب هشتم- هزینه دادرسی و اعسار..... ۱۶۷
- باب نهم- مطالبه خسارت و اجبار به انجام تعهد..... ۱۷۰
- قوانین خاص و کاربردی..... ۱۷۲

پاسخنامه

- باب اول- کلیات، در صلاحیت دادگاهها..... ۲۱۰
- باب دوم- وکالت در دعاوی..... ۲۳۴
- باب سوم- دادرسی نخستین..... ۲۴۳
- باب چهارم- تجدیدنظر..... ۳۶۵
- باب پنجم- فرجام خواهی..... ۳۸۸
- باب ششم- مواعد..... ۴۱۳
- باب هفتم- داورى..... ۴۱۴
- باب هشتم- هزینه دادرسی و اعسار..... ۴۲۱

باب نهم- مطالبه خسارت و اجبار به انجام تعهد..... ۴۲۳

قوانین خاص و کاربردی..... ۴۲۵

ضمائم

سؤالات کانون و کلا ۱۴۰۲..... ۴۸۳

سؤالات مرکز و کلا ۱۴۰۲..... ۴۸۹

سؤالات ارشد سراسری ۱۴۰۲..... ۴۹۴

پاسخنامه کانون و کلا ۱۴۰۲..... ۴۹۸

پاسخنامه مرکز و کلا ۱۴۰۲..... ۴۹۸

پاسخنامه ارشد سراسری ۱۴۰۲..... ۴۹۸

باب اول- کلیات، در صلاحیت دادگاهها

در صلاحیت ذاتی و نسبی دادگاهها، اختلاف در صلاحیت و ترتیب حل آن

۱- هرگاه شخصی که اقامتگاه او شهرستان کرج است دعوایی به خواسته خلع ید از باغ خود واقع در رامسر به طرفیت شرکت سهامی خاصی که مرکز اصلی آن در شهرستان رشت می باشد اقامه نماید رسیدگی به این دعوا در صلاحیت کدام یک از دادگاههای عمومی ذیل است؟
(وکالت ۱۳۸۰)

الف) رامسر

ب) رشت

ج) کرج

د) یکی از دادگاههای رامسر یا رشت به انتخاب خواهان

۲- هیچ دادگاهی نمی تواند به دعوایی رسیدگی کند:

(مشاوران حقوقی ۱۳۸۰)

الف) مگر این که خواهان یا وکیل یا قائم مقام یا نماینده قانونی وی رسیدگی به دعوا را با رعایت مقررات خواسته باشد.

ب) مگر این که خواهان یا فرد ذی سمت از سوی او با رعایت موازین و مقررات جاری اقامه دعوی نموده باشد.
ج) مگر این که شخص یا اشخاص ذینفع یا وکیل یا قائم مقام یا نماینده قانونی آنان رسیدگی به دعوی را برابر قانون درخواست نموده باشند.

د) مگر این که شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی یا ذی سمت قانونی از سوی آنان با رعایت کلیه موازین و مقررات جاری دادخواست کامل داده باشند.

۳- هر گاه سند ثبت احوال در ایران تنظیم شده و ذینفع مقیم خارج از کشور باشد:

(مشاوران حقوقی ۱۳۸۰)

الف) رسیدگی به دعوی ابطال سند با دادگاه محل تولد ذینفع است.

ب) ذینفع دعوی خود را با رعایت مقررات در دادگاه تهران اقامه می نماید.

ج) رسیدگی به دعوی ذینفع در دادگاه محل اقامت قبلی وی صورت می پذیرد.

د) رسیدگی به دعوی ذینفع در دادگاه محل اقامت قبلی وی صورت می پذیرد.

۴- مقررات مربوط به سازمان قضاوتی، از قواعد آمره:

(ارشاد سراسری ۱۳۸۴)

الف) بوده و اثر فوری دارند و توافق خلاف آنها بی اثر است.

ب) بوده و اثر فوری ندارند و توافق خلاف آنها بی اثر است.

ج) نبوده و اثر فوری دارند و توافق خلاف آنها معتبر است.

د) نبوده و اثر فوری ندارند و توافق خلاف آنها معتبر است.

۵- دادگاهها مکلفند:

(مشاوران حقوقی ۱۳۸۱)

الف) در مورد هر دعوا به دلایل طرفین رسیدگی نموده و به صورت کلی مبادرت به صدور حکم نمایند.

ب) به دعوی مطروحه با توجه به مندرجات دادخواست رسیدگی نموده و به صورت عام حکم صادر کنند.

ج) به دعوی مطروحه با توجه به نتیجه رسیدگی به دلایل متداعیین رأی پرونده را صادر کنند.
د) در مورد هر دعوا به طور خاص تعیین تکلیف نمایند.

۶- هر گاه رسیدگی به دعوا منوط به اثبات ادعایی باشد که رسیدگی به آن در صلاحیت دادگاه

(مشاوران حقوقی ۱۳۸۱)

دیگری است:

الف) دادگاه به اعتبار صلاحیت دادگاه ذی صلاحیت قرار عدم صلاحیت صادر می‌نماید.
ب) دادگاه به شایستگی صلاحیت دادگاه دیگر قرار اناطه صادر می‌نماید.
ج) رسیدگی به دعوا تا اتخاذ تصمیم از مرجع صلاحیتدار متوقف می‌شود.
د) رسیدگی به دعوا با صدور قرار رد دعوا متوقف می‌شود تا خواهان پس از اثبات ادعا در دادگاه صالح مجدداً اقامه دعوا نماید.

۷- نمایندگی پدر از فرزند صغیر، نمایندگی و نمایندگی امین عاجز از او نمایندگی.....

(ارشر سراسری ۱۳۸۴)

است.

الف) قضایی، قانونی
ب) قضایی، انتخابی
ج) قانونی، قضایی
د) قانونی، انتخابی

۸- چنانچه یک ادعا راجع به خواندگان متعدد باشد که در حوزه‌های قضایی مختلف اقامتگاه

(مشاوران حقوقی ۱۳۸۲)

دارند...

الف) به انتخاب خواهان دعوی در هر حوزه قضایی قابل طرح است.
ب) خواهان باید نسبت به سهم هر یک از خواندگان دعوی را در محل اقامت آنان مطرح نماید.
ج) خواهان مجاز است دادگاه محل اقامت یکی از خواندگان را انتخاب و دعوی را به طور یکجا مطرح نماید.
د) خواهان می‌تواند دعوی را در محل اقامت خود مطرح نماید.

۹- چنانچه دادگاه عمومی، قرار عدم صلاحیت به اعتبار صلاحیت دیوان عدالت اداری صادر کند

(وکالت ۱۳۸۱)

باید:

الف) قرار را به خواهان ابلاغ و پس از قطعیت آن، پرونده را به دیوان عدالت اداری بفرستد.
ب) پرونده را به دیوان عالی کشور بفرستد و در صورت تایید قرار صادره در دیوان عالی کشور، پرونده را به دیوان عدالت اداری ارسال کند.
ج) پرونده را به دیوان عدالت اداری بفرستد، و چنانچه دیوان عدالت اداری صلاحیت خود را نپذیرد نظر دیوان مذکور برای دادگاه عمومی لازم الاتباع است.
د) پرونده را به دیوان عدالت اداری بفرستد و در صورت اختلاف در صلاحیت بین دیوان عدالت اداری و دادگاه عمومی حل اختلاف در دیوان عالی کشور به عمل می‌آید.

۱۰- هرگاه دادگاه عمومی، در دعوایی به صلاحیت اداره ثبت، قرار عدم صلاحیت صادر کند،

(ارشر سراسری ۱۳۸۴)

باید پرونده را برای:

الف) رسیدگی، به اداره ثبت بفرستد.
ب) تعیین مرجع صالح به دیوان عالی کشور بفرستد.

در صلاحیت ذاتی و نسبی دادگاهها، اختلاف در صلاحیت و ترتیب حل آن

۱- مستند به ماده ۱۲

دعوی خلع ید از دعوی مربوط به اموال غیرمنقول بوده فلذا اقامه چنین دعوی در صلاحیت دادگاه محل وقوع مال غیرمنقول می باشد.

ماده ۱۲- دعوی مربوط به اموال غیرمنقول اعم از دعوی مالکیت، مزاحمت، ممانعت از حق، تصرف عدوانی و سایر حقوق راجع به آن در دادگاهی اقامه می شود که مال غیرمنقول در حوزه آن واقع است، اگرچه خوانده در آن حوزه مقیم نباشد.

۲- مستند به ماده ۲

ماده ۲- هیچ دادگاهی نمی تواند به دعوی رسیدگی کند مگر اینکه شخص یا اشخاص ذی نفع یا وکیل یا قائم مقام یا نماینده قانونی آنان رسیدگی به دعوا را برابر قانون درخواست نموده باشند.

۳- مستند به ماده ۲۵

ماده ۲۵- هرگاه سند ثبت احوال در ایران تنظیم شده و ذی نفع مقیم خارج از کشور باشد رسیدگی با دادگاه محل صدور سند است و اگر محل تنظیم سند و اقامت خواهان هر دو خارج از کشور باشد در صلاحیت دادگاه عمومی شهرستان تهران خواهد بود.

۴- مستند به ماده ۴

ویژگی های آئین دادرسی مدنی:

۱. د. م با دو ویژگی (۱) آمره و (۲) تشریفاتی بودن مشخص می شود. هرچند از هم متمایز هستند ولی با هم پیوند دارند.

۱- تشریفاتی بودن (آئین دادرسی مدنی)

برای حمایت اصحاب دعوی در برابر خود کامگی قاضی است (تضمین آزادی دفاع اصحاب دعوا است)
۲- آمره

سؤال: آئین دادرسی مدنی از قوانین آمره است یا اختیاری؟

جواب: آمره است چون اصحاب دعوی نمی توانند مرجع صالح، شیوه رسیدگی به دعوا، طرق شکایت را به اختیار معین کنند.

- مقررات مربوط به سازمان قضاوتی آمره است. مثلاً دادگاه تجدید نظر استان با شرکت دو قاضی (قاضی، مستشار) اقدام به رسیدگی و صدور رأی می نماید. اگر یک نفر اقدام به صدور رأی بکند و حتی طرفین دعوا هم اعتراض نکنند صدور رأی قانونی نیست.
- مقررات مربوط به صلاحیت ذاتی آمره است.

• مقررات مربوط به صلاحیت نسبی، مخیره است. مقررات صلاحیت نسبی برای آسانی دفاع خوانده است. اصحاب دعوی در توافق خلاف آن مخیر هستند.

• مقررات مربوط به آ. د. م. به معنای اخص از قوانین آمره است. هر جا قوانین آمره باشد توافق خلاف آن مؤثر نیست.

مثال: مهلت تجدید نظر خواهی به احکام دادگاه عمومی در ایران ۲۰ روز و در خارج از کشور ۲ ماه است لذا شخصی که علیه او حکم صادر شده می تواند اعتراض نکند ولی اگر مایل به اعتراض باشد اگر مقیم ایران است باید ظرف ۲۰ روز و چنانچه مقیم خارج از کشور است ظرف ۲ ماه انجام شود. اگر خارج از مدت اعتراض کند، قرار رد دادخواست (اعتراض) صادر می شود.

از لحاظ عطف بما سبق شدن یا نشدن

(ماده ۴ ق. م.) اثر قانون نسبت به آینده است. به ماقبل خود اثر ندارد مگر در قانون مقررات خاصی پیش بینی شده باشد.

سؤال: آیا قوانین آئین دادرسی مدنی عطف بما سبق می شوند؟ یا مثل بقیه قوانین اثرش نسبت به آینده است؟
جواب: قوانین ماهوی (مدنی - تجارت)

شکلی (آئین دادرسی (مدنی، کیفری، اداری))

پاسخ به این سؤال متضمن تفکیک موارد ذیل است:

• قوانین و مقررات مربوط به سازمان قضاوتی عطف بما سبق می شود. به علت اثر فوری قوانین شامل دعاوی مطروحه هم می شود (مثل اینکه در جریان رسیدگی به دعوی، قانونی لازم الاجرا می شود که تعداد قضاات از ۲ به ۳ یا ۱ نفر تغییر کند)

• مقررات مربوط به صلاحیت عطف بماسبق می شود. به علت اثر فوری قوانین. (مثل اینکه دعوی در صلاحیت دادگاه انقلاب است و در این دادگاه مطرح است و به موجب قانونی که در جریان رسیدگی تصویب می شود، در صلاحیت دادگاه عمومی قرار می گیرد)

• مقررات آئین دادرسی مدنی به معنای اخص «شکلی»

این قوانین اثر فوری داشته و عطف بما سبق می گردند مگر در مواردی که به حقوق مکتسبه افراد خلل وارد کند.

مثال: اگر به موجب قانون جدید قابلیت شکایت از حکم زایل شود این قانون عطف بما سبق نمی شود.

سؤال: چنانچه امر در دیوان عالی مطرح باشد و لازم الاجرا ولی در زمان صدور رأی لازم الرعایه شود تکلیف چیست؟

جواب: چون دیوان عالی اختلاف را قضاوت نمی کند بلکه رأی فرجام خواسته را با مقررات لازم الاجرای زمان صدور رأی قضاوت می کند لذا مقررات جدید از دید اشخاص کشور مورد توجه قرار نمی گیرد ولی اگر رأی نقض شود و به دادگاه اولیه برگردد باید مقررات جدید مد نظر قرار گیرد.

حکم صادر کنند.

✓ ۱۹ ■ ج ■ مستند به ماده ۱۹

ماده ۱۹- هرگاه رسیدگی به دعوا منوط به اثبات ادعایی باشد که رسیدگی به آن در صلاحیت دادگاه دیگری است، رسیدگی به دعوا تا اتخاذ تصمیم از مرجع صلاحیتدار متوقف می‌شود. در این مورد، خواهان مکلف است ظرف یک ماه در دادگاه صالح اقامه دعوا کند و رسید آن را به دفتر دادگاه رسیدگی‌کننده تسلیم نماید، در غیر این صورت قرار رد دعوا صادر می‌شود و خواهان می‌تواند پس از اثبات ادعا در دادگاه صالح مجدداً اقامه دعوی نماید.

✓ ۷-۷ ■ ج ■ مستند به ماده ۷-۷

نمایندگی قانونی: این نوع نمایندگی در قانون به طور مشخص پیش‌بینی شده است مانند نمایندگی پدر و جد پدری از فرزند، ولی قهری، نمایندگی مدیر شرکت از شرکت
نمایندگی قضائی: این نوع نمایندگی به موجب رای دادگاه تعیین می‌شود مانند نمایندگی قیم از صغیر یا مجنون، امین جنین و امین غایب مفقودالاثر و امین عاجز.

✓ ۱۶ ■ الف ■ مستند به ماده ۱۶

ماده ۱۶- هرگاه یک ادعا راجع به خواندگان متعدد باشد که در حوزه‌های قضائی مختلف اقامت دارند یا راجع به اموال غیرمنقول متعددی باشد که در حوزه‌های قضائی مختلف واقع شده‌اند، خواهان می‌تواند به هریک از دادگاه‌های حوزه‌های یادشده مراجعه نماید.

✓ ۲۸ ■ د ■ مستند به ماده ۲۸

ماده ۲۸- هرگاه بین دادگاه‌های عمومی، نظامی و انقلاب در مورد صلاحیت اختلاف محقق شود همچنین در مواردی که دادگاه‌ها اعم از عمومی، نظامی و انقلاب به صلاحیت، مراجع غیرقضایی از خود نفی صلاحیت کنند و یا خود را صالح بدانند پرونده برای حل اختلاف به دیوان عالی کشور ارسال خواهد شد. رای دیوان عالی کشور در خصوص تشخیص صلاحیت لازم‌الاتباع می‌باشد.

✓ ۲۸ ■ د ■ مستند به ماده ۲۸

ماده ۲۸- هرگاه بین دادگاه‌های عمومی، نظامی و انقلاب در مورد صلاحیت اختلاف محقق شود همچنین در مواردی که دادگاه‌ها اعم از عمومی، نظامی و انقلاب به صلاحیت، مراجع غیرقضایی از خود نفی صلاحیت کنند و یا خود را صالح بدانند پرونده برای حل اختلاف به دیوان عالی کشور ارسال خواهد شد. رای دیوان عالی کشور در خصوص تشخیص صلاحیت لازم‌الاتباع می‌باشد.

✓ ۲۹ ■ ج ■ مستند به ماده ۲۹

ماده ۲۹- رسیدگی به قراردادهای عدم صلاحیت در دادگاه تجدیدنظر استان و دیوان عالی کشور خارج از نوبت خواهد بود.